

Nejčastější dotazy směřované na MŠMT v rámci online seminářů pro ředitele škol o legislativních novinkách na školní rok 2020/2021

Distanční vzdělávání

Bude ČŠI respektovat možné nenaplnění všech očekávaných výstupů v ŠVP dané školy?

Skutečnost, že školy nemusí v případě vzdělávání distančním způsobem naplnit požadavky stanovené RVP a ŠVP, plyne přímo z § 184a odst. 2 školského zákona. Česká školní inspekce je tedy povinna dané ustanovení při své činnosti respektovat.

Může si škola upravit RVP, resp. ŠVP?

Podle ust. § 184a odst. 2 školského zákona platí, že vzdělávání distančním způsobem uskutečňuje škola podle RVP a ŠVP v míře odpovídající okolnostem. Jinými slovy není nezbytné naplnit všechny požadavky RVP, resp. ŠVP. Současně platí, že není nutné aktivně upravovat text ŠVP pro vzdělávání distančním způsobem.

Je pravda, že rodič musí podepsat souhlas s video výukou?

Ne, není. Vzdělávání distančním způsobem je pro žáky povinné a pokud škola vzdělává na různých online platformách, mají povinnost se jí účastnit (samozřejmě za předpokladu, že k tomu mají žáci podmínky). Je však nutné ze strany školy dbát na bezpečnost v rámci online prostředí. Například tedy zabezpečit, aby k online výuce neměl přístup nikdo nepovolaný.

Co dělat v případě, kdy dítě se neúčastní vzdělávání distančním způsobem, přestože pro něj má veškeré podmínky? Je možné mít za dobu distančního vzdělávání neomluvené hodiny?

Vzdělávání distančním způsobem je pro žáky povinné a pokud se jej neúčastní, platí pravidla pro omlouvání zameškaných hodin stanovená školským zákonem a školním řádem. Je však třeba mít na paměti, že škola musí vzdělávání distančním způsobem přizpůsobit podmínkám žáka, typicky tedy nebude možné požadovat účast na online výuce u žáka, který nemá přístup k počítači nebo k internetu.

Musí se povinně odrazit distanční vzdělávání ve znění školního řádu?

Školní řád musí být nastaven tak, aby byl uplatnitelný i pro dobu distančního vzdělávání. Například v otázce pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání mohou být některé školní řády natolik obecné, že jsou beze změny uplatnitelné i pro dobu distančního vzdělávání. Jiné školní řády však budou vyžadovat adaptaci. Obdobné může platit pro omlouvání žáků atd.

V případě karantény všech učitelů MŠ - bude také zajišťovat distanční výuku? Na jakém základě potom budou učitelé placeni, když jsou v karanténě?

Pokud bude nařízena karanténa zaměstnanci školy, je možné, aby po domluvě mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem (je-li to organizačně a provozně možné) vykonával práci z jiného místa po dobu, kdy bude v karanténě (např. distanční výuka, příprava podkladů k výuce apod.); v tomto případě zaměstnanci přísluší plat (nebo mzda). Pokud k dohodě nedojde, není povinností zaměstnance po dobu karantény práci vykonávat, protože v daném období je z

pohledu právních předpisů v obdobné situaci jako v případě nemoci (hmotné zabezpečení zaměstnance: za prvních 14 kalendářních dní náhrada mzdy/platu ve výši 60 % redukovaného průměrného výdělku zaměstnance, od 15. kalendářního dne nemocenská).

Jinak nicméně zákon pro situaci, kdy jsou v karanténě všichni učitelé, nestanoví povinnost zajišťovat distanční výuku (jelikož není garantováno, že by bylo možné ji zajistit po personální stránce).

Úplaty za vzdělávání a školské služby

Platí, že je-li MŠ a školní družina uzavřena a poskytuje vzdělávání dále, ale distančním způsobem, pak úplatu po 5 dnech uzavření přesto poměrně snižuje?

Poskytování vzdělávání distančním způsobem nebo podobných aktivit ze strany mateřské školy nebo školní družiny nemá vliv na povinnost snížení úplaty. Jinými slovy, i pokud mateřská škola nebo školní družina poskytuje předškolní nebo zájmové vzdělávání distančním způsobem, přesto musí snížit úplatu, pokud je uzavřena po dobu delší než 5 dnů, ve kterých by se jinak vzdělávalo, v kalendářním měsíci. Současně však v případě školních družin platí, že tyto nemají povinnost poskytovat zájmové vzdělávání distančně. V případě mateřských škol pak platí, že tyto mají povinnost poskytovat vzdělávání distančním způsobem pouze tehdy, pokud se jedná o případy vymezené školským zákonem (tj. omezení osobní přítomnosti dětí z vyjmenovaných důvodů a jedná-li se o děti s povinným předškolním vzděláváním).

Jak postupovat v případech, kdy je zavřeno kvůli karanténě na více než 5 dní jen jedna třída MŠ, snižuje se úplata v této třídě? Nebo se snížení úplaty týká jen případu, kdy je omezen provoz celé MŠ?

Je třeba rozlišovat uzavření zařízení nebo jeho části od nařízení karantény určitým dětem. Pokud nebylo nařízeno nebo rozhodnuto o uzavření MŠ nebo její části (např. krajskou hygienickou stanicí nebo ředitelem školy), ale byla určitým dětem nařízena karanténa, jde o situaci podobnou onemocněním dětí. V takovém případě zde není povinnost snížit úplatu.

Jaká jsou pravidla vracení úplaty v případě soukromých mateřských škol?

Pravidla stanovená v § 6 vyhlášky č. 14/2005 Sb. se vztahují pouze na mateřské školy zřízené veřejným zřizovatelem (stát, kraj, dobrovolný svazek obcí, obec). Tato pravidla, včetně povinnosti snížit úplatu při uzavření na více než 5 dnů, se tedy nevztahují na mateřské školy soukromých a církevních zřizovatelů. Úplata u škol a školských zařízení jiných zřizovatelů se vždy řídí smlouvou mezi školou a zákonným zástupcem a zákonnými pravidly, kterými se tato smlouva řídí (typicky občanský zákoník).

Pokud bude mateřská škola zavřena během vánočních svátků od 21.12., snižuje se úplata?

Rozhodující je, zda bude splněna podmínka, že jde o více než 5 vyučovacích dnů v kalendářním měsíci, přičemž jde o dny, kdy by jinak mateřská škola poskytovala vzdělávání. Pokud bude mateřská škola uzavřena od 21. 12. do 31. 12., jde o 7 dnů a je zde povinnost snížit úplatu.

Pokud bude heterogenní třída mateřské školy uzavřena déle než 5 dní a distanční vzdělávání zajistíme pro děti s povinným předškolním vzděláváním, úplata se jim nevrací? Jak to bude s úplatou u dětí, u kterých distanční výuka není povinná?

Pokud jde o školu zřízenou veřejným zřizovatelem (stát, kraj, dobrovolný svazek obcí, obec), vzdělávání v takové mateřské škole se dítěti poskytuje bezúplatně od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku. Předškolní děti tedy úplatu nehradí.

Povinnost snížit úplatu se tak týká pouze mladších dětí, a to v případě, že je omezen nebo přerušen provoz mateřské školy po dobu delší než 5 vyučovacích dnů v kalendářním měsíci. Není významné, zda má mateřská škola homogenní, nebo heterogenní třídy.

Poskytování distančního vzdělávání nemá vliv na povinnost vracet úplatu v mateřské škole.

Bude se úplata za vzdělávání ve školní družině poměrně snižovat od uzavření ŠD nebo až od 23. 10., kdy nabyla účinnosti novela vyhlášky o zájmovém vzdělávání?

Vyhláška č. 423/2020 Sb., která právně upravuje úplaty, nabyla účinnosti od 23. 10. Nicméně obecně platí princip, že úplata se má vybírat za poskytované vzdělání – vyhláška toliko do textu právních předpisů doplnila závěry, které se výkladem dovozovaly z tohoto principu. Zařízení tedy nesmí vybírat úplatu (nebo ji musí vrátit), pokud neposkytuje zájmové vzdělávání jako veřejnou službu. Je tedy třeba poměrně snižovat i za dobu před nabytím účinnosti vyhlášky. V tomto smyslu byla rovněž uvedena informace v manuálu k provozu škol vydaném MŠMT v srpnu 2020.

Jaká jsou pravidla vracení úplaty v případě soukromých školních družin?

Pravidla stanovená v § 11 vyhlášky č. 74/2005 Sb. se vztahují pouze na školní družiny zřízené veřejným zřizovatelem (stát, kraj, dobrovolný svazek obcí, obec). Tato pravidla, včetně povinnosti snížit úplatu při uzavření na více než 5 dnů, se tedy nevztahují na školní družiny soukromých a církevních zřizovatelů. Úplata u škol a školských zařízení jiných zřizovatelů se vždy řídí smlouvou mezi školou a zákonným zástupcem a zákonnými pravidly, kterými se tato smlouva řídí (typicky občanský zákoník).

Maturita

Mohou žáci konat písemnou maturitní práci z ČJ na počítači, pokud nebudou mít „samostatnou lavici“?

Podstatou „samostatné lavice“ je, aby mezi žáky byl dostatečný rozestup. Obecně je tedy třeba zajistit dostatečný rozestup i v případě, že žáci budou psát písemnou práci z ČJL na počítači, např. jiným rozestavením nábytku, případně vynecháním vždy jednoho místa mezi jednotlivými žáky apod.

Je možné, aby maturitní písemnou práci na počítači psali jen někteří žáci?

V zásadě platí, že všichni žáci stejného oboru vzdělání musí konat maturitní zkoušku za stejných podmínek. Není tedy možné, aby část žáků jednoho oboru vzdělání konala písemnou práci na počítači a druhá část nikoliv. Uvedené samozřejmě neplatí v případě, že konání písemné práce na počítači plyne z doporučení školského poradenského zařízení.

Pokud žák při MZ neuspěje u jedné dílčí zkoušky (např. didaktický test z ČJL), opakuje pouze tuto dílčí zkoušku, nebo musí opakovat všechny tři části?

Žák vždy opakuje pouze ty části zkoušky, u kterých neuspěl. Např. v případě profilové zkoušky z českého jazyka a literatury nebo z cizího jazyka, která se skládá z písemné práce a ústní zkoušky, neuspěje u jedné části, opakuje jen tuto část.

Jak bude probíhat ohodnocení učitelů, kteří budou v souvislosti s přesunem konání písemných prací do profilové části maturitní zkoušky tyto písemné práce opravovat?

V souvislosti s opravováním písemných prací nepočítá MŠMT se speciálním způsobem financování. MŠMT má za cíl, což se v současnosti daří, zvyšovat objem finančních prostředků na platy, a to včetně nenárokové složky. Ředitel školy tedy má prostor zohlednit „práci navíc“ z rozpočtovaných prostředků.

Jak je to s cizími jazyky ve společné a profilové části maturitní zkoušky od školního roku 2021/2022?

Od školního roku 2021/2022 platí, že ve společné části maturitní zkoušky (státní) si maturant volí mezi cizím jazykem a matematikou. Pokud si ve společné části zvolí cizí jazyk, pak automaticky koná ze stejného cizího jazyka i profilovou zkoušku, která se vždy skládá z písemné práce a z ústní zkoušky.

Pokud student koná MZ - profilovou část ze španělského jazyka, píše také písemnou práci?

V případě všech zkoušek z cizího jazyka v profilové části je stanoveno školským zákonem, že tyto zkoušky se konají z písemné práce a ústní zkoušky. Nezáleží, zda je profilová zkouška z cizího jazyka navázána na společnou část.

Jaká má být úroveň profilové zkoušky z cizího jazyka, případně nahrazujícího certifikátu?

Úroveň zkoušky z cizího jazyka je stanovena RVP, např. v případě gymnázií je stanovena úroveň B2 SERR. Nahradit profilovou zkoušku z cizího jazyka je možné pouze certifikátem, který je ve stejné nebo vyšší úrovni, kterou stanovuje RVP. Současně je vyhláškou stanovena, že se musí vždy jednat nejméně o úroveň B1 (§ 19a vyhlášky č. 177/2009 Sb.)

U přihlášky k MZ se píše cizí jazyk a čeština do obou stran nebo jen na první stranu?

Ano, v přihlášce je nutné vyplnit český jazyk a literaturu a v případě výběru žákem cizí jazyk jak u společné části maturitní zkoušky, tak i v případě profilové části. Platí, že pokud si žák ve společné části zvolí cizí jazyk, ze stejného cizího jazyka koná zkoušku i v profilové části maturitní zkoušky.

Bude současný model maturitní zkoušky zachován i pro školní rok 2021/22 a následující? Systém volitelných seminářů je třeba přizpůsobit maturitnímu modelu s velkým předstihem.

MŠMT počítá s tím, že současný model maturitní zkoušky bude platit od školního roku 2021/2022 a následující roky. MŠMT neplánuje další změnu modelu maturitní zkoušky.

Financování

Bude nově možné použít ONIV na dopravu na všechny školní akce, např. škola v přírodě lyžařský kurz, kulturní akce, exkurze? Platí to i pro mateřské školy?

Ano, nově platí, že ONIV bude možné použít na dopravu na všechny školní akce v rámci vzdělávání podle příslušného rámcového vzdělávacího programu. Uvedené se vztahuje na všechny druhy škol.

Rozvojový program „Podpora žáků-cizinců“ je zrušen?

Ano. V roce 2021 bude podpora žáků – cizinců zabezpečena prostřednictvím rezervy krajských úřadů.

Jak bude financována činnost nepedagogů, kdy z vyhlášky o předškolním vzdělávání byla vypuštěna povinnosti zaměstnat ve třídě mateřské školy, ve které se vzdělávají děti mladší 3 let, dalšího nepedagogického pracovníka – chůvy?

Pokud ke vzdělávání v mateřské škole budou zapsány i děti mladší 3 let, je možné chůvy nadále financovat z prostředků evropských fondů prostřednictvím tzv. šablon.

Opatření obecné povahy

Jak dlouho předem bude MŠMT vyhlášovat opatření obecné povahy. Je to např. 14 dní nebo 21 dní před původně stanoveným termínem?

Školský zákon nestanovuje lhůtu, ve které by MŠMT muselo předem vydat. MŠMT však bude k případnému vydání opatření obecné povahy přistupovat tak, aby všichni jeho adresáti měli potřebné informace s takovým předstihem, aby se mohli na aplikaci opatření připravit.